

NEUS SANTANER, MÉS DE TRENTA ANYS DE SINDICALISME

Joan Lladonet, coordinador de la revista Pissarra

Neus Santaner va néixer el novembre de 1950 en el si d'una família nombrosa de classe mitjana, al barri de Santa Catalina. Va fer els seus primers estudis a l'escola pública del seu barri fins que ingressà a l'Institut Joan Alcover. Passà a la Universitat de Barcelona i fou de la primera promoció de les llicenciades i llicenciats en geografia i història. Exercí d'interina a diversos centres públics fins que passà a treballar al centre concertat de les monges agustines al barri del Viver durant 13 anys.

Des de l'octubre de 1986 ha treballat a l'STEI-i, primer com a alliberada de base i després com a representant del sector de l'ensenyament privat concertat a la Comissió Executiva fins a l'any 2000, que passà a ser la secretària general fins al IX Congrés que ha optat per passar a segona línia del sindicat, essent membre del Consell Plenari Intersindical. És membre del Consell Escolar de les Illes Balears des de la seva creació, del Consell Escolar de Mallorca, del de Palma, del d'Inca, del Consell de Cultura d'Inca i de l'Associació de Dones Educadores.

És coautora de "Estudio Socioeconómico de Lluçmajor y su comarca" (1970); Autora de: "El Prat de Sant Jordi i la seva dessecació" (1972), de diverses unitats didàctiques de coeducació, d'entre les que destaquem "Canviem el llenguatge" i l'adaptació de "Amb la paella però sense el mànec".

És mare d'un fill i una filla.

entrevista a ...

Tota la teva vida activa es pot dir que l'has dedicada a la defensa dels drets dels treballadors i de les treballadores en general, i de la igualtat de la dona, en particular. Explica'ns sintèticament tres o quatre reivindicacions aconseguides, de les quals estàs més satisfeta.

D'una banda, consider positiva la participació activa de les dones a l'àmbit de l'ensenyament, des del punt de vista de la reivindicació per millorar les condicions sociolaborals; de l'altra, crec que des de l'STEI-i hem fet possible la participació activa per aconseguir aquestes millores reivindicades i lluitades. I no solament les docents, sinó també, les que formen part de les quasi oblidades, me refereixo al conjunt de treballadores i treballadors del personal d'administració i serveis dels centres educatius. Hem col·laborat en aquesta millora i aquesta activitat em satisfà.

"...al llarg d'aquests anys s'han millorat les condicions sociolaborals, des del salari a la jornada..."

Malgrat s'hagi de seguir treballant per aconseguir un ensenyament de qualitat per al bé de tota la ciutadania, i això passa en primer lloc per incrementar la dotació pressupostària d'educació, per reduir les ràtios, tenir més personal de suport en un ampli sentit (educadores, mediadores, administratives...), per una formació més adient del professorat, per revaloritzar de bell nou la feina docent... consider que al llarg d'aquests anys s'han millorat les condicions sociolaborals, des del salari a la jornada, però no és suficient, s'ha de seguir treballant en aquest sentit. També hem aconseguit apropar l'escola a l'entorn, l'escola en la llengua

materna, també ha estat una fita positiva, i això ha estat possible per l'esforç i la dedicació de moltes persones.

També crec que la nostra organització ha treballat molt positivament pel manteniment del treball, del lloc de treball, per això, també record les discussions a les meses de negociació per tal de recol·locar el professorat provinent dels anomenats "centres en crisi", els centres que no s'havien adequat a la normativa o que no tenien suficient alumnat o que per altres motius tancaven.

"...vaig participar a totes les "mogudes" per tal d'instaurar al nostre petit país, juntament amb moltíssimes dones i homes, la democràcia activa."

Després de vuit anys de secretària general de l'STEI-i, i en plenitud de la teva vida, quin o quins han estat els motius pels quals has preferit passar una altra vegada a la segona línia?

Som de la generació que acabarem els estudis universitaris prest, que ens posarem a treballar prest, que ens casarem i formarem una família prest, i que ens dedicarem amb molta empena a la feina i a treballar per canviar el món. Ha arribat l'hora de frenar una mica. A la facultat ja vaig ser delegada de curs, era a les darreries dels anys 60, ui! del segle passat i des d'aleshores sempre vaig participar a totes les "mogudes" per tal d'instaurar al nostre petit país, juntament amb moltíssimes dones i homes, la democràcia activa. Quan vaig començar a treballar al col·legi de les Agustines ja me vaig presentar a les eleccions sindicals, primer al sindicat vertical, i

entrevista a ...

després per l'STEI. Tretze anys després, en Pere Polo em va oferir la possibilitat de passar a ser permanent sindical. També puc dir que som de la primera fornada de persones alliberades a l'àmbit de tot l'Estat i que encara s'hi mantenen. He estat quasi 20 anys a la Comissió Executiva i 8 a la Secretaria General, he estat duent a terme feina d'acció sindical, de negociació, d'aprendre i d'intentar transmetre... Crec que amb l'equip humà amb què compta l'STEI actualment, ja és hora de passar a segona línia.

Quin és el secret perquè l'STEI-i, durant els seus trenta anys i escaig de vida, hagi aconseguit guanyar sempre les eleccions i amb majoria absoluta?

No hi ha secret, la fórmula és practicar allò que creus, treballar per allò que creus i tenir unes companyes i uns companys amb qui compartir aquesta fórmula. És a dir, posar en pràctica un conjunt d'idees, un programa respecte al model sindical amb el qual creus i defenses, que primer va ser a l'àmbit de l'ensenyament i després s'ha anat estenent als serveis públics, la sanitat..., etc. Defensant de veritat les persones, treballant per millorar les condicions de feina, essent honestes i intentant no estafar ni decebre. Comptant amb la gent, fent que siguin participatius, encara que sovint això sigui molt costós.

Com ha estat la teva relació o la del Sindicat amb la patronal de privada - concertada o amb el ministeri primer, i després amb la conselleria, quant a l'escola pública?

Record encara quan feia acció sindical directa en els centres en què deies que eres de l'STEI i pareixia que sentien i veien el dimoni cucarell. Tal vegada perquè no feien el que legalment tocava fer-se. Crec que les relacions amb la patronal han millorat, però han de millorar molt més. Encara a l'hora de presentar les nostres candidatures a determinats centres es pressiona, es coacciona perquè es retirin, encara s'han de democratitzar actituds i centres.

Sé que és difícil d'entendre que una organització sindical com la nostra que defensa l'escola i l'ensenyament públic tengui la representació i l'afiliació que té al sector de l'ensenyament privat concertat. Tenim el 58% de representació a l'ensenyament privat concertat i un poquet més, a l'ensenyament públic. Des de fora, a vegades no ho entenen. Jo el que dic és que l'STEI-i té un model de societat, un model d'escola, un model sanitari... una utopia per la qual treballar, però hi ha una realitat, ens agradi o no, i existeixen unes persones que treballen en un o en un altre sector i, com a persones mereixen tenir unes condicions de treball i de vida dignes que cal ser millorades i defensades, si no, no seria un sindicat.

"Amb la Conselleria d'Educació actual puc dir que les coses no van gaire bé..."

Quant al ministeri, he de dir que les Illes Balears per a Madrid són "una província". Fa anys, quan no hi va haver més remei que anar a Madrid i parlar amb Maravall sobre el tema de la insularitat (que la vàrem solucionar perquè havíem embossat els jutjats del social completament, amb tantes demandes presentades), em va fer aquesta impressió, que els problemes de les Illes Balears eren problemes llunyans. L'any passat quan haguérem de parlar amb un subsecretari del MEC, el Sr. Gurrea, altra vegada a Madrid, la vaig tornar a viure aquesta sensació. Crec que el Govern de l'Estat no s'ha portat bé amb les Illes. En canvi, tenc bons records d'un director provincial del MEC, el Sr. Andreu Crespí.

entrevista a ...

Una vegada traspassades les competències educatives, amb la Conselleria del Pacte de Progrés s'aconseguien algunes millores a l'àmbit de l'ensenyament públic i no se n'aconseguien a altres àmbits, no hi va haver temps. Amb la Conselleria d'Educació del PP si bé signàrem dos Acords de millora, un per al sector de l'ensenyament públic i l'altre per al de l'ensenyament privat concertat, tenguérem moltíssims problemes, la seva política era contrària al que nosaltres entenem sobre la política educativa a fer.

Amb la Conselleria d'Educació actual puc dir que les coses no van gaire bé, no solament pel conflicte en el sector de l'ensenyament privat, sinó que pareix que no sap qui és l'STEI-i quant a representació, què som i què defensam. Per ara, la seva actuació no ens satisfà.

Quins han estat els principals obstacles per aconseguir les reivindicacions del professorat o la del personal dels altres sectors? Quins han estat i són els principals enemics, si n'hi ha?

Sempre ens han parlat de la manca de pressupost, sempre. La mala dotació pressupostària vers les Illes Balears és un mal endèmic, sigui quin sigui el signe polític que governi. Si li afegim el dèficit en què rebérem les transferències educatives i el desastre econòmic heretat del Govern anterior i la poca solidaritat amb l'actual Govern de l'Estat (a pesar de tancar l'any passat amb un superàvit de no sé quants milions d'euros) ens dona la situació actual. En aquest problema econòmic li podem afegir la poca sensibilitat per millorar les condicions econòmiques i laborals tant del professorat com de qualsevol treballador o treballadora. Veiem amb quina facilitat s'incrementen els salaris, els càrrecs públics i patim el que costa millorar els de les treballadores i treballadors. Aconseguir qualsevol reivindicació resulta molt costós en esforços. Els entrebancs en la negociació sempre existeixen i, a vegades, hi ha organitzacions sindicals que actuen com a enemigues de la classe treballadora, perquè actuen en connivència amb les patronals. Com s'expliquen sinó les grans reformes laborals?

"Si no hi ha educació ciutadana, no hi ha qualitat social. És un cercle viciós."

Ens pots explicar si creus que hi ha fracàs escolar, i si penses que n'hi ha, quines són les causes principals?

Sempre he dit que el fracàs a l'escola és un fracàs social. És una frase que resumeix un compendi de mancances d'una societat. Començant per valorar l'educació, l'escola pública (no la que veiem aquí o allà), la que vertaderament és pública en la seva gestió. No pot ser estar sempre plorant pel dèficit pressupostari i que cap govern millori aquesta situació. No pot ser que en ple segle XXI es facin escoles amb barracons. Quina idea s'han de formar les nines i els nins d'aquesta escola?, que hi hagi problemes per mantenir les escoles, que no hi hagi una dotació d'especialistes per fer un bon aprenentatge des de ben petits, que hi hagi aquestes diferències a l'hora de l'alumnat necessitat de suport, que des de l'escola es potenciï la fractura social i, a més, amb diners públics. Una societat formada per grups desarrelats, que no treballa per la integració social, que augmenta la xenofòbia; una societat amb un sector econòmic tan fluctuant al llarg de l'any, amb l'estacionalitat tan marcada implica un gran nombre de persones que pateixen també la temporalitat del seu treball; això a la llarga repercuteix en la formació de la ciutadania, en la poca valoració de l'educació. Si no hi ha educació ciutadana, no hi ha qualitat social. És un cercle viciós.

Aquesta no serà cap pregunta, si no que Pissarra t'ofereix l'oportunitat perquè et puguis adreçar als afiliats i als simpatitzants i els expliquis les causes per les quals és més necessària que mai l'acció i l'actuació sindical, ara que vivim en un món tan globalitzat.

En un món com el que vivim si les dones i homes treballadors no uneixen esforços, de ben segur que no milloraran les seves condicions ni de qualitat de vida ni de treball. Hi ha molts vents que bufen en contra d'aquesta unió, però si agafam la història de la humanitat, ens adonarem que qualsevol avanç s'ha aconseguit perquè hi ha hagut esforç, lluita. Si les reivindicacions no van acompanyades amb el suport de la gent, són paraules buides, però si aquestes reivindicacions van seguides del suport de la ciutadania, amb la seva resposta ben segur que tindrà el seu efecte. I dins aquesta tasca també hi té un lloc l'STEI-i, com ho han demostrat els seus 30 anys de vida. □